

ÕIGLASE ÜLEMINERU JUHTKOMISJONI KOOSOLEKU PROTROLL

PROTOKOLL

Koosoleku toimumise koht: e-posti teel peetav koosolek
Koosoleku toimumise aeg: 31.08.-04.09.2026

Protokollis: Juta Asuja

Võtsid osa (komisjoni liikmed ja asendusliikmed): Maris Lauri, Anniki Lai, Sigrid Soomlais, Eda Silberg, Meelis Kuusk, Pille Sööt, Teet Kuusmik, Kertu Laherand, Margus Ilmjärv, Ille Nakurt-Murumaa, Jüri-Sander Vaikma, Tiit Vähi, Indrek Reimand, Kärt Alaküla

PÄEVAKORD:

1. ÕÜF meetmete muudatuste ettepanek
2. Küsimused ja tagasiside
3. Hääletustulemus ja otsus

1. ÕÜF meetmete muudatuste ettepanek

Taust: Juhtkomisjoni kirjalik koosolek kutsuti kokku ÕÜF meetmete rakendamise seisu ning vabanevate vahendite kasutamisega seotud ettepanekute otsustamiseks.

EIS on ettevõtlusmeetmete projektid üle vaadanud. Kõrgendatud tähelepanu all on 8 ettevõtlusprojekti toetuse kogumahuga 74 mln eurot. Nende projektide realiseerumise perspektiiv saab selgeks 2027. aasta alguses, kuna mitme projekti kõrvaltingimuste täitmise tähtajad jäävad 2026. aasta lõppu. Lähtutakse eeldusest, et projektid realiseeruvad, kuid riskide maandamiseks tuleb olla valmis vajaduseks suunata 2027. aasta alguses vahendeid alternatiivsetesse projektidesse.

VKEde meetmes on täiendavalt rahastatavaid projekte ligikaudu 17,8 mln euro ulatuses. Lisaks on teistelt ministeeriumidelt (KLIM, REM/IVOL, SOM) ettepanekuid ligikaudu 54 mln euro mahus, mida on võimalik vajaduse korral rakendada. Suuremad otsused, mis sõltuvad ettevõtlusprojektide edasisest käekäigust ja võimalikust vahendite vabanemisest, jäetakse seetõttu 2027. aasta algusesse.

Arvestades rakendusperioodi edenemist ning vajadust maandada ajasurve ja rakendusriskidest tulenevaid ohte, esitati juhtkomisjonile otsustamiseks järgmine tervikettepanek.

Ettepanek:

Kiita heaks järgmised ÕÜF meetmete muudatused tervikpaketina:

1. Suunata meetmest 6.1.10 „Regionaalareng – KOV investeeringud“ vabanenud ÕÜF vahendid summas 2 272 442 eurot ja sinna lisatavad 2,73 mln euro ulatuses ülebroneering uue vooru avamiseks esimesel võimalusel.
2. Suunata meetmest 21.6.1.8 „Ringmajanduse korraldamine“ kasutamata jäänud ÕÜF vahendid summas 3 000 000 eurot meetmesse 21.6.1.14 „Merekeskkonna ja vee kaitse ning kasutus“ Erra jõe jääkreostuse likvideerimiseks.
3. Suunata meetmest 6.1.6 „Põlevkivisektori töötajate tööle asumise ja oskuste arendamise toetamine“ vabanev ÕÜF toetus summas 1 754 859 eurot 6.1.5 VKEde investeeringute toetamise meetmesse ning suurendada VKEde meetme lubatud ülebroneeringut täiendavalt 8

245 141 euro võrra. Koos vabaneva 1 754 859 euroga võimaldab see teha VKEde meetmes täiendavaid rahastamisotsuseid kuni 10 000 000 euro ulatuses.

Juhtkomisjoni liikmetel (puudumisel asendusliikmel) paluti anda ettepanekule tervikuna üks järgmistest vastustest:

- **Toetan ettepanekut tervikuna;**
- **Ei toeta ettepanekut tervikuna.**

Tagasiside esitamise tähtaeg oli 4. september 2026 kell 17.00.

2. Küsimused ja tagasiside ettepanekule

Küsimused

SA Ida-Viru Investeeringute Agentuuri esindaja Teet Kuusmiku küsimused:

1. Kas meetme 6.1.10 „Regionaalareng – KOV investeeringud“ 2,73 mln euro suurune ülebroneering tähendab meetme täitumise korral kulude katmist teiste meetmete arvelt?
2. Kust on võimalik leida ÕÜF meetmete kodeeringu nimekiri, kust näeb kõiki meetmete numbreid, sh 6.1.10, 21.6.1.8, 21.6.1.14 ja 6.1.6?

Rahandusministeeriumi vastus:

1. Ülebroneering on riigieelarveline ning selle eesmärk on maandada riske. Ülebroneeringuga kaasnevaid kulusid ei kaeta teiste meetmete arvelt.
2. ÕÜF meetmete numbrite, nimetuste ja nendega seotud õigusaktidega saab tutvuda Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehel „2021–2027 meetmepõhised õigusaktid“.

Tagasiside ettepanekule

Ettepanekut tervikuna ei toetanud SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Ametiühingute Keskliit ja Eesti Keemiatööstuse Liit.

Eesti Keemiatööstuse Liit (EKTL) juhtis oma tagasisides eelkõige tähelepanu vajadusele valmistuda juba praegu võimaluseks, et 2027. aasta alguses võib suurematest ettevõtlusprojektidest vabaneda olulises mahu vahendeid. EKTL hinnangul ei peaks riskide juhtimisel lähtuma üksnes eeldusest, et kõik kõrgendatud tähelepanu all olevad projektid realiseeruvad, vaid paralleelselt tuleks välja töötada alternatiivsed stsenaariumid ja selged kriteeriumid vabanevate vahendite edasiseks kasutamiseks.

EKTL pidas vajalikuks enne võimalike suuremate ümberjagamiste otsustamist teha sisuline vaheanalüüs, mis käsitleks muu hulgas ettevõtlusprojektide rakendamise takistusi, meetmete tingimuste sobivust ettevõtjate vajadustega ning põhjuseid, miks osa suuremaid projekte ei ole kavandatud tempos käivitunud. Vabanevate vahendite kasutamisel tuleks EKTL hinnangul lähtuda eelkõige ÕÜFi sisulistest eesmärkidest – majanduse mitmekesistamisest, uute ja püsivate töökohtade ning suurema lisandväärtuse loomisest, erasektori investeeringute kaasamisest ja piirkonna pikaajalisest konkurentsivõimest –, mitte üksnes eesmärgist kasutada vahendid rakendusperioodi lõpuks ära.

Eesti Keemiatööstuse Liidu põhjalik tagasiside on lisatud protokollile lisana 2.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda nõustus EKTL tõstatatud küsimusega, kuidas valmistutakse 2027. aastal võimalike suuremate vahendite vabanemiseks ja tagatakse nende kasutamine ÕÜFi põhieesmärkide saavutamiseks. Lisaks leidis Kaubandus-Tööstuskoda, et jääkreostuse likvideerimist tuleks rahastada riigieelarvest ning vabanevad ÕÜF vahendid tuleks ettevõtlusele avalduvat majanduslikku mõju ja VKEde suurt huvi arvestades eelistatult suunata VKEde investeeringute toetamise meetmesse.

Eesti Ametiühingute Keskliit märkis, et ettepaneku mittetoetamise põhjendused kattuvad Kaubandus-Tööstuskoja ja Eesti Keemiatööstuse Liidu esitatud põhjendustega.

SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur toetas tervikettepaneku punkte 1 ja 3, kuid ei toetanud punkti 2 ning tegi ettepaneku suunata ringmajanduse meetmest vabanev 3 mln eurot Erra jõe jääkreostuse likvideerimise asemel VKEde investeeringute toetamise meetmesse.

3. Hääletustulemus ja otsus

Tähtaegselt laekus 14 juhtkomisjoni liikme või asendusliikme tagasiside. Kvoorum täitus.

Ettepanek kogus 10 toetavat häält ja 4 mittetoetavat häält. Hääletusel ei osalenud 7 juhtkomisjoni liiget. Hääletustulemused on esitatud protokolli lisas 1.

Otsustati: ÕÜF juhtkomisjon otsustas toetada tervikuna hääletusele pandud ÕÜF meetmete muudatuste ettepanekut.

Koosoleku lõpp.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kadri Tali

Juhtkomisjoni esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Juta Asuja

protokollija

Lisa 1. ÕÜF meetmete muudatuste ettepaneku hääletustulemused

Hääletusele pandud alternatiivid:

- Toetan ettepanekut tervikuna;
- Ei toeta ettepanekut tervikuna.

	Organisatsioon	Esindaja / asendusliige	Hääletatud valik
1	Rahandusministeerium	Kadri Tali	Ei osalenud
2	Rahandusministeerium	Triin Tomingas	Ei osalenud
3	Riigikogu toetusrühm Ida-Virumaa	Maris Lauri	Toetab
4	Kliimaministeerium	Tanel Ross	Ei osalenud
5	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Martti Kalvik või Kaupo Sampelson	Ei osalenud
6	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Kadi Kanarbik	Ei osalenud
7	Sotsiaalministeerium	Annikki Lai	Toetab
8	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	Sigrid Soomlais	Toetab
9	Haridus- ja Teadusministeerium	Renno Veinthal või Katrin Kiisler	Ei osalenud
10	Kultuuriministeerium	Eda Silberg	Toetab
11	Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit	Meelis Kuusk	Toetab
12	Ida-Viru Ettevõtluskeskus SA	Pille Sööt	Toetab
13	Ida-Viru Investeeringute Agentuur SA	Teet Kuusmik	Ei toeta
14	Eesti Keskkonnaühenduste Koda	Kertu Laherand	Toetab
15	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	Margus Ilmjärg	Ei toeta
16	Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon	Ille Nakurt-Murumaa	Toetab
17	Ametiühingute Keskliit	Jüri-Sander Vaikma	Ei toeta
18	Eesti Töoandjate Keskliit	Tiit Vähi	Toetab
19	MTÜ Rektorate Nõukogu	Indrek Reimand	Toetab
20	Eesti Töötukassa	Gert Tiivas või Gerli Aas	Ei osalenud
21	Eesti Keemiatööstuse Liit	Kärt Alaküla	Ei toeta

Lisa 2. Eesti Keemiatööstuse Liidu tagasiside

From: Kärt Alaküla <kart@keemia.ee>

Sent: Thursday, September 3, 2026 11:42 AM

To: Juta Asuja - RAM <juta.asuja@fin.ee>; ouj - õiglase ülemineku juhtkomisjon <ouj@list.fin.ee>

Subject: RE: ÕUF juhtkomisjoni kirjalik koosolek, tähtaeg 04.09

Lugupeetud ÕUF juhtkomisjoni liikmed

Täname võimaluse eest anda tagasisidet ÕUF meetmete muudatuste ettepanekule.

EKTL mõistab vajadust rakendusperioodi teises pooles vaadata üle meetmete rahastamine ning kasutada vabanevaid vahendeid võimalikult tulemuslikult. Samuti peame mõistlikuks suunata vabanevaid vahendeid ettevõtlusse, sealhulgas VKEde investeringutesse, kui tegemist on valmis ja sisuliselt põhjendatud projektidega.

Samas peab EKTL oluliseks juhtida tähelepanu laiemale küsimusele, mis puudutab eelkõige 2027. aasta alguses võimalike vabanevate suurinvesteeringute vahendite kasutamise ettevalmistamist.

1. Riskide puhul ei peaks lähtuma eeldusest, et kõik projektid realiseeruvad

Juhtkomisjoni kirjas märgitakse, et kõrgendatud tähelepanu all olevate kaheksa ettevõtlusprojekti puhul on toetuse kogumaht 74 miljonit eurot ning nende realiseerumise perspektiiv selgub alles 2027. aasta alguseks. Samas märgitakse, et praegu lähtutakse eeldusest, et projektid realiseeruvad.

Kui projektide realiseerumisega seotud olulised tingimused ei ole veel täidetud ning nende elluviimise suhtes esineb juba praegu olulisi riske, oleks konservatiivsem ja läbipaistvam lähtuda planeerimisel eeldusest, et **kogu 74 miljonit eurot ei pruugi realiseeruda kavandatud kujul**, ning valmistada juba praegu ette konkreetseid alternatiivseid stsenaariumid nende vahendite kasutamiseks.

See ei tähenda, et projektide suhtes tuleks teha enneaegseid negatiivseid otsuseid. Küll aga peaks juba praegu olema selge, milliste kriteeriumide alusel hinnatakse projektide jätkamist ning millistesse tegevustesse võiksid vabanevad vahendid vajaduse korral liikuda.

2. ÕÜFi eesmärkide saavutamiseks vajalik analüüs puudub praegu

EKTLi hinnangul on siin suurem probleem asjaolu, et senise rakendamise kohta on olemas küll mahukas projektide ja meetmete seire, kuid puudub sõltumatu ja terviklik hinnang sellele, miks osa ettevõtlusmeetmeid ja -projekte ei ole soovitud tempos realiseerunud ning kas senine meetmete ülesehitus on olnud eesmärkide saavutamiseks piisavalt sobiv. Meie hinnangul ei ole varasemates ÕÜFi meetmete kujundamise etappides ettevõtlusorganisatsioonide ettepanekud alati piisavalt arvesse võetud ning meetmete tegelik sobivus ettevõtete vajadustega ei ole olnud piisavalt läbi arutatud. Olukorra korrigeerimiseks oleks vaja analüüsi, mis muu hulgas käsitleks:

- millised on olnud ettevõtete tegelikud takistused investeerimisotsuste tegemisel;
- kas meetmete tingimused on olnud ettevõtluse ja investeringute seisukohast piisavalt sobivad;
- kas toetuse suurus, omafinantseeringu nõuded ja muud tingimused on olnud sihtrühmale realistlikud;
- kas meetmete kujundamisel on piisavalt arvestatud ettevõtjate tegelike vajadustega;
- millised on olnud põhjused, miks heakskiidetud suuremad projektid ei ole kavandatud tempos käivitunud või on projektidest loobunud;
- milliseid muudatusi tuleks meetmete tingimustes teha, et vabanevad vahendid jõuaksid eelkõige sellistesse projektidesse, mis loovad reaalseid ja püsivaid töökohti ning lisandväärtust.

Meile teadaolevalt on laiapõhjalisem ÕÜFi hindamine küll käivitamisel, aga selle tulemusi on oodata alles aasta pärast. Seetõttu ei ole võimalik oodata ära kogu hindamise lõpptulemust, kuid peame vajalikuks, et enne 2027. aasta alguses võimalike suuremate ümberjagamiste otsustamist tehakse vähemalt sisuline vaheanalüüs, mille põhjal saab hinnata, milline lähenemine aitaks vabanevate vahenditega kõige paremini saavutada ÕÜFi algseid eesmärke.

ÕÜFi edukust ei tohiks käsitleda üksnes selle kaudu, kas raha jõutakse perioodi lõpuks ära kasutada. Keskseks eesmärgiks on Ida-Virumaa majanduse mitmekesistamine, uute ja püsivate töökohtade loomine ning suurema lisandväärtusega majandustegevuse tekkimine piirkonda.

3. ÕÜFi eesmärk ei tohiks muutuda pelgalt vahendite kasutamise eesmärgiks

Juhtkomisjoni kirjas nimetatud teiste ministeeriumide ca 54 mln euro suurune võimalike projektide maht annab küll teoreetilise võimaluse vahendite kasutamiseks juhul, kui suurprojektidest raha vabaneb, kuid praegu ei ole esitatud infot selle kohta, kuidas need projektid panustavad ÕÜFi esialgsete eesmärkide saavutamisse.

EKTLi hinnangul ei saa pelgalt projektide olemasolu ja nende rahastamisvõimekust käsitleda piisava riskimaandamisena. Kui 2027. aasta alguses peaks selguma, et suur osa suurinvesteeringute vahenditest vabaneb, peaks otsuste aluseks olema küsimus, millised võimalikud tegevused annavad kõige suurema panuse ÕÜFi eesmärkidesse – mitte see, millistel ministeeriumidel on selleks hetkeks sobivad projektid olemas.

Seetõttu peame vajalikuks, et juba praegu valmistataks ette alternatiivsed stsenaariumid ning hinnataks võimalike tegevuste mõju vähemalt järgmiste näitajate kaudu: uued ja püsivad töökohad, suurema lisandväärtuse loomine, majanduse mitmekesistamine, erasektori investeeringute kaasamine ning piirkonna pikaajaline konkurentsivõime.

Kokkuvõttes

EKTL peab oluliseks rõhutada, et praegu juhtkomisjonile esitatud väiksemate ümberpaigutuste puhul ei näe me iseenesest probleemi ning VKEd valmis investeerimisprojektide täiendav rahastamine võib olla põhjendatud. Meie mure puudutab eelkõige seda, kuidas valmistutakse võimalike suuremate vahendite vabanemiseks 2027. aastal.

EKTL ei pea piisavaks lähenemist, kus praegu eeldatakse kõigi suuremate riskiga projektide realiseerumist ning võimalike probleemide korral loodetakse kasutada juba olemasolevat ministeeriumide projektivaru. Peame vajalikuks, et riskide realiseerumise puhuks alustataks juba praegu sisulist ettevalmistust ning töötataks välja kriteeriumid ja alternatiivsed lahendused, mis lähtuvad eelkõige ÕÜFi tegelikest eesmärkidest.

Lugupidamisega / Best regards

Kärt Alaküla

Tegevjuht / Managing director